

NOVÉ NÁLEZY MOTÝLŮ (*LEPIDOPTERA*) V ORLICKÝCH HORÁCH A PODORLICKU – XIII

New finding moths (*Lepidoptera*) of the Orlické hory Mts. and their foothills – XIII

Miroslav ROTTER

517 02 Kvasiny 119, telefon: 732 369 765

Klíčová slova: *Lepidoptera*, Orlické hory, Podorlicko, východní Čechy, faunistika

Úvod

V příspěvku uvádím nové nálezy motýlů ve sledované oblasti. Osm uvedených druhů lze hodnotit jako nové, zajímavé a ekologicky významné pro daný region. Práce navazuje na předchozí příspěvky motýlů tohoto regionu.

Materiál a metodika

Dokladové exempláře u čeledi *Nepticulidae* (listy s prázdnými minami) jsou uloženy ve sbírce autora. Lov se zajišťoval běžnými způsoby včetně nočních lovů na světelný zdroj.

Přehled determinátorů:

František Krampfl, Národní muzeum Praha
Miroslav Rotter, Kvasiny
Jan Sitek, Frýdek-Místek

Přehled biotopů s nálezy uveřejněných druhů:

Černíkovice – park (lesostep s bohatým sortimentem listnatých druhů dřevin a keřů, místy lesní loučky)	5763	300 m n.v.
Ještětice – vodárna (listnatý les, okraje s bohatými keřovými porosty a přílehlou vlhčí loukou)	5763	330 m n.v.
Kvasiny (kulturní lesostep: sady a ovocné zahrady podél vodního toku řeky Bělé)	5763	350 m n.v.
Kvasiny – stráň nad Dlouhou strouhou (listnatý les s převládajícím bukem a bohatým keřovým porostem na teplém opukovém podkladu s jižní expozicí)	5763	350–370 m n.v.
Kvasiny – Hamernice (stráň a louka na teplém opukovém podkladu s jižní expozicí, místy xerotermního charakteru)	5763	350–400 m n.v.
Orlické hory – Špičák (skalnatý biotop vrcholu horského hřebenu po vytěženém kamenolomu; bohaté naleziště horských a podhorských druhů motýlů)	5664	800–840 m n.v.

Výsledky

Čeleď Nepticulidae

Stigmella aceris (Frey, 1857) – Ještětice – vodárna – 30. 11. 2002 – 5 prázdných min na *Acer campestre*, leg., coll. et det. Rotter. Druh prosluněných a teplých lesních okrajů a lesostepí. Je uváděn z Děčína (ČERNÝ, 2001).

Stigmella viscerella (Stainton, 1853) – Kvasiny – stráž nad Dlouhou strouhou – 3. 10. 2008 – 4 prázdné miny na nízkých krovinných jilmeh (*Ulmus*), leg., coll. et det. Rotter. Vyskytuje se jednotlivě v polostínu na teplých lokalitách. Z Čech je uváděn ZIMMERMANNEM (1944), také je znám z Klodzké kotliny (STEPHAN, 1925).

Stigmella paradoxa (Frey, 1858) = *nitidella* (Heinemann, 1862) – Kvasiny – Hamernice – 30. 6. 2008 – 4 prázdné miny v listech *Crataegus*, leg., coll. et det. Rotter. Drobníček se vyskytuje jednotlivě až vzácně v teplých biotopech. Z Čech ho uvádí Sterneck & Zimmermann (1933), nejbliže je znám z Klodzké kotliny (STEPHAN, 1925).

Stigmella speciosa (Frey, 1858), Černíkovice – zámecký park, 3. 10. 2002 – 1 prázdná mina na listu *Acer pseudoplatanus*, leg., coll. et leg. Rotter. Druh se vyskytuje jednotlivě na prosluněných okrajích lesostepí a parků. Nejbliže je opět znám z Klodzké kotliny (STEPHAN, 1925).

Poznámka: Všechny výše uvedené čtyři druhy z rodu *Stigmella* mají každý svoji specifickou minu na své živné rostlině a podle ní lze bezpečně určit druh (viz literatura: GUSTAFSON 1985, LAŠTŮVKA & LAŠTŮVKA 1997).

Čeleď Gelechiidae

Altenia scriptella (Hübner, 1796) – Orlické hory – Špičák – 20. 6. 2008 – 1 ♂ – leg. et coll. Rotter, det. Sitek. Druh je poměrně hojný v listnatých a smíšených lesích, parcích a lesostepích s vazbou na různé druhy javorů (*Acer* spp.). Vyskytuje se např. v Železných horách (ŠUMPICH 2001).

Anarsia lineatella (Zeller, 1839) – Kvasiny – 16. 7. 2008 – 1 ♀ – leg. et coll. Rotter, det. Sitek. Makadlovka je vázána na rostliny z čeledi růžovitých (*Rosaceae*) a také na javory (*Acer campestre*, *A. tataricum*), kde housenka žije v jejich plodech. Druh se rovněž vyskytuje v Železných horách (ŠUMPICH 2001).

Čeleď Pyralidae

Cadra furcatella (Herrich-Schäffer, 1849) – Kvasiny – 14. 8. 2008 – 1 ♂, leg., et coll. Rotter, det. Sitek. Velmi proměnlivý druh, ve střední Evropě se vyskytuje lokálně a jednotlivě, více je rozšířen na jihu. V Čechách byl nalezen zcela nedávno, a to v roce 2003 M. Mikátem v Lovčicích na Chlumecku (xerothermní stráž v bývalé PR Bludy, dnes součást NPR Kněžičky) (ŠUMPICH & al. 2007). Housenka žije po celý rok v suchých plodech a ovoci.

Čeleď Noctuidae

Cosmia affinis (Linnaeus, 1767) – Kvasiny – 16. 8. 2008 – 1 ♀ – leg. et coll. Rotter, det. Krampal. Druh je lokální až vzácný na slunečných stráních, křovinách, údolích a parcích. Housenka žije mezi sprádenými listy *Ulmus*.

Závěr

Příspěvek zahrnuje osm nových druhů motýlí fauny Orlických hor a Podorlicka. Všechny druhy jsou významné a zajímavé pro uvedený region. Celkový stav motýlí fauny je s tímto XIII. dílem včetně dalších dvou příspěvků (KAČÍREK 2007, KAČÍREK 2008) 1747 druhů.

Summary

My report states eight species of mooth fauna of the Orlické hory Mts. and their foothills. All species can be evaluated as scare or interesting in this region. Total numer with this addition and next two contributions (KAČÍREK 2007, KAČÍREK 2008) of butterfly and mooth fauna is 1747 species.

Literatura

- ČERNÝ L., 2001: Příspěvek k faunistice čeledi *Nepticulidae* (Lepidoptera) Děčínska – 3. část. Zur Faunistik der Familie *Nepticulidae* (Lepidoptera) der Umgebung Děčín – 3. Teil. *Klapalekiana*, 37: 153–165.
- GUSTAFSON B., 1985: Bestämningstabell över minor och larver ov fjärilstamil jen *Nepticulidae* i Sverige. (Key to mines and larvae of the mooth *Nepticulidae* in Sweden). *Entomol. Fidskr.*, 106: 83–106 (in Swedisch, Englisch abstr).
- KAČÍREK A., 2007: Dva nové druhy zaviječů (*Lepidoptera*, *Pyralidae*) v Podorlicku. *Orlické hory a Podorlicko 14. Muzeum a galerie Orlických hor, Rychnov nad Kněžnou*: 228–230.
- KAČÍREK A., 2008: K výskytu motýlů z čeledi hřbetozubcovití (*Lepidoptera*, *Notodontidae*) v Orlických horách a Podorlicku. *Orlické hory a Podorlicko 15. Muzeum a galerie Orlických hor, Rychnov nad Kněžnou*: 95–98
- LAŠTŮVKA A., LAŠTŮVKA Z., 1997: Nepticulidae Mitteleuropas. *Konvoj, Brno*: 229 pp.
- STEPHAN J., 1925: Die Spannerartigen Nachtschmetterlinge und die Kleinschmetterlinge der Grafschaft Glatz. *Deutsche Entomologische Gesellschaft Zeitschrift „Iris“*, Dresden, 39: 65–133.
- STERNECK J. & ZIMMERMANN F., 1933: Prodrömus der Schmetterlingsfauna Böhmens. II. Teil: Microlepidoptera. *Selbstverlag, Karlsbad*. 168 pp.
- ŠUMPICH J., 2001: Motýli Železných hor. *Železné hory – sborník prací č. 11, Nasavrky*: 265 pp.
- ŠUMPICH J., MIKÁT M., MARŠÍK L., DUFEK T., MAREK J. & ELSNER V., 2007: Faunistic records from the Czech Republic – 239. Lepidoptera: Adelidae, Yponomeutidae, Autostichidae, Cosmopterigidae, Depressariidae, Elachistidae, Gelechiidae, Tortricidae, Pyralidae, Crambidae, Geometridae, Noctuidae. – *Klapalekiana*, 43, Praha: 215–220.
- ZIMMERMANN F., 1944: Zur Nepticulidenfauna des Böhmischen Raumes (Lepidoptera). *Entomologische Zeitschrift, Frankfurt a. M.*, 57: 11–14, 20–24.

Došlo: 23. 3. 2009

